

Universul Literar

Director: STELIAN POPESCU

REDAȚIA:

No. 11, Str. Brezolanu, No. 11

ABONAMENT:

= Lei 10 Anual =

ADMINISTRAȚIA:

No. 11, Str. Brezolanu, No. 11

ION CREANGA

Unul din fruntașii proza-
tori ai literaturii românești,
cel mai original și mai nea-
semuit în această originali-
tate.

Povestitor de duh, humorul
lui este humorul sănătos al
făranului și limba îi e neapă-
r românească, în cât, citindu-l,
ți pare că ascuți la o clacă
unde un sătean gureș și șu-
gubă povestește cu haz și
spune ghidușii.

Intr'o limbă așa de pură
pricepută și gustată de toată
suflarea românească, au mai
scris și Costache Negruți, O-
dobescu, Ispirescu, Delavran-
cea, Cosbuc, Dumitru Stăn-
cescu, Piliș, Goga, dar factura
și fondul lui nu se aseamănă
cu ale nici unuia, sunt ale lui
personale; adică, factura aceea
care sub aspectul simplității
ascunde o ironie când fină
când mușcătoare și fondul fi-
losofic rupt din însăși filoso-
fia noastră populară.

Limba lui Creangă nu e
limba convențională a pre-
mergătorilor lui, cari au croi-
t-o așa din considerațiuni fi-
logice mai mult ori mai pu-
țin justificate, nu e nici vo-
lapuk-ul lui Heliade, nici pă-
sărească lui Massim, nici năz-
bățiile lui Cărcă, și Fontani-
ni, limbi amestecate, cari o scâl-
ciaseră pe a noastră de n'o
mai cunoșteam și despre cari
bine făcea Orășanu (Nichiper-
cea) de le lua în bătaie de joc
prin Ghimpele lui, cum așa:

*O! biserică sentită,
O! palat magnific,
Al științelor ș'al artelor
Habitaculo sentit! 1)*

Nu, limba lui Creangă e gra-
tul simplu, limpede și curat,
așa cum îl vorbește poporul

*1) O! biserică sfințită,
O! palat magnific,
Al științelor ș'al artelor
Locuință sfântă!*

romănesc care ni l'a păstrat
și ni l'a transmis nealterat și
nedesfigurat. De aceea și ope-
ra lui trăește și va trăi: place
și va place, pentru că e în-
țeleasă, pentru că n'o poți

schimb, Creangă e înțeles de
toată românimea; pe el îl gus-
tă cu acelaș deliciu și orășă-
nuș ca și săteanul și acade-
micianul ca și școlarul.

Păsărească de pe vremea o

tean din Humulești (Neamț)
sat în care s'a născut prin
Martie 1837.

În autobiografia lui, el po-
vestește că a deprins să slo-
venească la școala din Humu-
lești pe socoteala cărcăia face
glume pline de haz, apoi du-
pă îndemnul părinților cari
țineau să-l facă popă, el în-
vață școlile Domnești din
Broșteni și Târgul Neamțului,
iar pe la 1853 urmează școala
Cathetică din Fălcieni vreo
doi ani, după cari școala des-
fășurându-se, intră în semina-
rul Școala dela Iași de sub
directia lui Filaret Scriban, pe
care terminându-l, se hiroto-
nisește preot la 1859 și se cu-
nună cu fata unui preot din
Iași.

La 1863 urmează școala de
la Trei Ierarhi pentru a ob-
ține cunoștințele trebuitoare
învățământului primar și pes-
te doi ani e numit institutor
la școala primară de la Trei-
Ierarhi, unde stă până la 1870,
când se permută la școala
primară din Sărărie.

O întâmplare însă îl face
să piardă și preoția și catedra.
Luind în serios declara-
ția unei cucoane care-i spune
că l'ar îndrăgi dacă n'ar fi
preot, Creangă fără multă
răzgândală își rade barba,
își dă jos platele și leapădă
rașa. Faptul fu denunțat și
Mitropolia îl dete în judecată
și-i luă darul, iar ministrul de
culte îl dete afară și din dă-
călie.

Tocmai peste vreo doi ani,
sub ministeriatul de culte al
lui Titu Maiorescu, este rein-
tegrat la catedră. Aceasta,
datorită faptului că Maiorescu
il cunoștea personal fiind co-
laborator apreciat la *Convor-
biri literare* unde a apărut
mai tot ce a scris.

Opera lui este restrânsă în
cadru la câtorva povești și

gusta dacă n'o înțelegi. Lim-
ba lui Heliade o poate price-
pe Academia sau un cerc res-
trâns de români, poporul însă
nu, și într'o limbă așa de
puțin înțeleasă nu se scrie,
sau dacă se scrie, ea în loc
să placă, scandalizează. În

zeflemisește chiar Creangă în
amintirile lui, pomenind de
unii din dascăli:

„Și turbare de cap și frân-
tură de limbă că la acești ne-
fericiți dascăli, nu s'a mai
dat a vedea”.

Creangă e feciorul unui să-

snoave între cari: *Ioan Turbincă, Pungușa cu trei bani, Capra cu trei iezi, Soacra cu trei nurori, Dănilă Prepeleac, Povestea lui Stan Pățitu, Povestea unui om leșez, Moș Ion Boată, Moș Nichifor Cofarul, Povestea porcului, Cinci păini, Fata babei și fata moșneagului, și încă vreo câteva în acelaș gen descriptiv, ușor și glumeț.*

Mai are la activitate câteva *conținți din copilărie* (patru la număr) și trei studii apărute în *Curierul de pe vremea* al lui Scipione Bădescu din-

tre cari unul a fost publicat și de Hașdeu în *Columna lui Traian*.

După cum se vede, un monument literar nu prea mare, dar strălucitor prin neprețuita lui valoare și raritatea tezaurului de frumuseți ce conține.

Și să se noteze că acest mare scriitor, acest talent atât de viguros, era epileptic, boală care l-a și răpus către sfârșitul anului 1889 (31 Decembrie) în vârstă numai de 52 de ani.

Torbil

Va lua: — 1) sulfat de chinină care îl va face surd, și l va face să-și piardă memoria;

2) Bromură de potasiu care îl va distrage stomacul, îi va slăbi toate facultățile, îi va acoperi trupul cu bubulițe și îl va face să aibă respirația grea;

3) Iodură de potasiu, de asemenea, care uscându-și toate glandele, scindea ale creierului ca și toate celulele, îl va face în curând, pe cât de neputincios, pe atât de prost;

4) Salicitat de sodiu, ale căruia efecte curative, nu sunt încă dovedite, dar care pare că produce o mare fulgerătoare și grabnică, acolora cari se tratează cu acest remediu.

Și în același timp:

Cloral care înnebunește, bolădoză care atacă ochii, înfăcșit toate soiurile vegetale, toate compozițiile minerale care strică sângele, rod organele și oasele și fao să piară pe toți acei pe cari boala îi erută.

Scrise multă vreme, pe față și pe verso, în urmă iscăli, asemenea unui magistrat o executivă capitală.

Tânăra femeie, așezată în fața lui, îl privea, de-abea înăbușându-și un hohot imens de râs, care se desena pe buzele ei.

Numai de cât ce plecă, după ce și adresă un salut adănc, luă hărta măzgălită, făcu un ghemotoc apoi o aruncă în sobă și răsând înfăcșit cu toată pofta:

— „O! tată, unde ai mai descoperit fossila asta? Pare un acuator de haine vechi... Numai tu ai darul să descoperi asemenea medicii preistorici, dinaintea revoluției... O! cât e de ciudat... și

murdar... Zău așa, mi se pare că mi-a murdărit tocul.”

Ușa se deschise, și se auzi glasul d. lui Andermatt care spunea: „Intră, doctore! Și doctorul Latonne apăru. Inalt, slab, foarte corect îmbrăcat ținând în mână jehbenul care distinge medicul localităților de băi, din Auvergne, — adevăratul tip al medicului parizian, fără barbă și fără mustăți, părea un actor în vilegiatură.

Marchizul uită, nu știa nici ce să spună, nici ce să facă, în vreme ce fata lui se prefăcea că tușește în batista-i, pentru a nu izbueni în râs, în fața noului venit.

Doctorul salută foarte sigur de el însuși, și se așeză la un seșun al tinerei femei D. Andermatt, care venea după el, îi povesti, amănunțit situația soției lui, indispozițiile cu toate simptomele-i, părerea medicilor consultați la Paris, urmată de propria lui părere bazată pe motive speciale, exprimate în termeni tehnici.

Era un bărbat, tânăr înoc, un evreu, om de afaceri. Făcea de toate și se pricepea în afaceri nepus de bine. Avea o pătrundere clară, o judecată sigură, minunată. Prea gras, pentru talia-i scundă, bucalat, chel, avea fața albă, mâinile grase, picioarele scurte, și părea bolnav. Vorbea cu o ușurință care buimăcea.

Se căsătorise, din îndemănare cu fata marchizului de Ravenel, pentru a-și întinde speculațiile în tr'o lume care nu era a sa. Marchizul, de altfel, avea aproape treizeci de mii de franci venit, și numai doi copii, dar d. Andermatt căsătorindu-se la vârsta de treizeci de ani avea, poseda cizeci sau șase

milioane; și era în perspectivă să mai dobândească încă zece sau douăsprezece. D. de Ravenel, un bărbat nehotărât, se îmbăcior, cu o fire foarte slabă, respinse mai întâi cu indignare, propunerile care îi se făceau pentru această căsătorie, mânăndu-se la gândul să-și dea fata după un izraelit, apoi, după șase luni de impotrivire cedă, sub presiunea surului înzămădit, cu condiția că toți copiii vor fi creștuzi în religia catolică.

Așteptarea era însă zadarnică, și nici un copil nu se născuse. Și în vremea aceea, marchizul f. cărat de vreo doi ani de apole de la Enval, își reaminti că broșura doctorului Bonafille făgăduia de asemenea vindecarea sterilității.

Chemă deci pe fiica lui, pe care soțul ei o însotii pentru a o instala și pentru a o încredința, după părerea medicului său de la Paris, pe mâinile doctorului Latonne. Deci, Andermatt, se duse numai de cât în căutarea lui; și urmă să enumere simptomele constatate la soția sa. Termină spunând că suferă neavând nici un copil.

Doctorul Latonne îl lăsa să meargă până la capăt, apoi, întorcându-se spre tânăra femeie:

— Așteți ceva de rădăgat, d-nă?

Ea răspunse cu gravitate:

— Nu, nimica, domnule.

El reluă:

— Atunci vă voi ruga să binevoiti să scoateți atât rochia cât și corsetul d-stra și să îmbrăcați un căpot alb, alb de tot.

Ea se mișcă în timp ce el îi explica repede sistemul lui:

— O! doamnă, e foarte simplu.

Pe vremuri, lumea era convinsă că toate boalele proveneau din pricina vre-unui viciu al sângelui său, al vre-unui viciu organic, azi presupunem doar că în multe cazuri și mai ales în cazul d-voastră special, durerile de care suferiți și chiar turburările grave, foarte grave, mortale, pot proveni pur și simplu din pricina vre-unui organ oarecare, ce a luat, sub influența ușoare de determinat, proporțiuni anormale, în dauna celorlalte, distrugând astfel, toată armonia, tot echilibrul trupului aneneș, modificând sau oprind funcțiunile tuturor celorlalte organe.

E de ajuns ca stomacul să se umfle, pentru ca cineva să creadă că are o boală de cord și aceasta pentru că inima stingeră în mișcările ei, are bătăi violente, neregulate și intermitente adeseori. Dilatațiile ficatului sau ale altor glande, pot pricinui ravagii, pe cari medicii puțin observatori le atribuie cine știe căror cauze.

De aceea, primul lucru, pe care trebuie să-l facem e de a constata dacă toate organele unui bolnav au atât volumul cât și poziția normală, căci trebuie foarte puțin lucru pentru ca sănătatea unui om să fie tulburată. Am să vă examiniez cu voia d-voastră, doamnă, și

să însemn pe capotul d-voastră lit. mitele, dimensiunile și pozițiile fie-cărui organ.

Își pusese palaria pe un scaun și vorbea cu foarte multă ușurință. Gura-i largă, în vreme ce vorbea, săna pe fața-i răsă două cute adânci ce-i dădeau înfățișarea unui prost.

Andermatt, încântat, strigă: Strănaie lucru, — ingenios, nou și foarte modern.

„Foarte modern” pe buzele lui, era culmea admirației.

Tânăra femeie, pe care se o a-cesta o învesolea se sculă și trecu în odaia ei, apoi, reveni peste câteva clipe îmbrăcată într-un capot alb.

Doctorul îi apuse să se întindă pe o canapea, apoi se așeză din buzunarul lui trei crampoane, unul negru unul roșu și unul albastru, începuse să asculteze și să ciocănească nouă-i clientă, mânănd capotul cu fel de fel de însemnări.

După un sfert de oră, ea părea o hartă geografică ce înținea, mările, continentele, regatele, străzătorile și orașele și care purta numirile acestor diviziuni terestre, căci doctorul scria, pe fiecare linie de demarcație, două sau trei cuvinte latinești, pe care numai el singur le înțelegea.

Ori, după ce ascultase toate zgometele acestor inferioare ale d-nei Andermatt și îi pipăise tot trupul scos din buzunar un carnețel de piele roșie cu filele aurite pe margini, împărțit în ordine alfabetică, îl deschise, scriind: Observația 6347.— D-na A... 21 ani.”

Apoi, recitî notele lui colorate, asemena unui egiptolog care ar descifra niște ieroglifice și le trecu în carnețelul lui.

După ce sfârși, declară: „Nimic neliniștitor, nimic anormal, asta e de o ușoară, foarte ușoară deviație pe care treizeci de băi acidulate o va vindeca cu siguranță. Veți lua în afară de asta trei jumătăți de pahare de apă, în fiecare dimineață înainte prânzului. Nimic altceva. Am să mă întorc iarăși peste patru sau cinci zile”. Apoi se sculă, salută și plecă cu atâtă grabă în cât toată lumea rămăsese mirată. Era felul lui, șiul lui, originalitatea lui, plecarea asta pripită. Găsea că e foarte njerit și că produce astfel o mare impresie asupra bolnavului.

D-na Andermat alergă să se privească în oglindă și, zguduită de un râs zglobiu de copil:

— O! cât sunt de nostimi și de caraghioși! Spune-mi mai este încă unul, vreau să-l văd numai de cât! Du-te dragă Will și adu-ajoi. Mai trebuie să fie un al treilea, vreau să-l văd.

Soțul ei surprins, întrebă: — Cum un al treilea?

Marchizul trebui să se explice, scuzându-se, căci se temea puțin de ginerele lui. Povesti deci că

doctorul Bonafille venind să-l vadă pe el, îl duse în urmă la Christiana, astfel ca să cunoască părerea lui, căci avea mare încredere în experiența bătrânului doctor, născut aici și care descoperise izvorul.

Andermatt dadu din umeri și declară că, numai doctorul Latonne va îngriji de nevasta lui, astfel că marchizul foarte neliniștit, începu să se gândească asupra felului cum trebuia să procedeze pentru a orândui lucrurile fără să jignească pe medicul lui care se supăraseră așa ușor.

Christiane întrebă: „Gorihan e aici?” Era fratele ei.

Marchizul răspunse:

— Da, de vro-o patru zile, cu unul din prietenii lui de care ne-a vorbit adesea d. Paul Bretigny. Călătorește împreună în Auvergne, Vin dela Mont Dore și din Bourbon-le și vor pleca de aici peste două săptămâni.

Apoi întrebă pe tână femeie dacă dorea să se odihnească, până la dejun, după noaptea aceea potrecută în tren; dar ea dormise foarte bine în sleeping-car și cerea numai o oră pentru toaleta ei, după care voia să viziteze satul și localul băilor.

Tatăl și soțul ei, se întoarseră în odăile lor, în așteptarea ei.

În curând îi chemă și cu toții pleacă în sat. Ea se entuziasmă mai întâi la vederea satului așezat în pădure, în fundul unei văi ce părea închisă din toate părțile de niște castani înalți ca niște munți. Preocupându-se de asemenea copaci, înaintea porților, în curțile gospodăriilor, pe străzi și în preajma fântânelor, aloduito d'într-o piatră mare neagră străbătută de o deschizătură mică de unde țâșnea o șuviță limpede de apă ce se revărsa în urmă într-o adâncătură. Un mijloc proaspăt de țară plutea sub toată verdețea aceea, și zăreau, plimbându-se cu un pas măsurat, sau în picioare înaintea locuințelor lor, femeile Auvergoate, torcând cu mișcări repezi un caor de lână neagră. Fustele lor scurte arătau gleznelor slabe încălțate cu ciorapi albaștri și consagiul lor prins pe umeri cu un fel de bretele, lăsa să se învârtărească mânecile de pânză ale cămășilor, de unde eșeau brațe aspre și uscate și mâini osoase.

Dar de odată, se auzi o muzică săltărească și ciudată. Ai fi crezut o flăcăuță ce scotea sunete subțiri, o flăcăuță uzată ce gălăia parca.

Christiane strigă:

— Ce e asta?

Tatăl ei începu să râdă.

E orchestra de la Casino. Sunt patru muzicanți cari fac zgomotul acesta.

Și o conduse în fața unui așis roșu lipit de gardul unei ferme și pe care scria cu litere negre:

CASINO d'ENVAL Director d. Petrus Martel, de la Odéon

Sâmbătă 6 Iulie. — Mare concert, organizat de maestrul Saint Landry, care a obținut marelă premiu de la conservator.

Oscar L'Aveille, Petitville de la Vaudeville.

Jean, Lapalme, de la marele teatru din Bordeaux.

Philippine, d. ra Odéon, de la Odéon.

În timpul reprezentății orhe-

brelelor. Nu vorbeau, păreau că nu cugetă, că trăjese de-abea, înțepeniți, paralizați de pliocseala stațiunilor termale. Numai zgomotul straniu al orchestrei, în aerul cald și plăcut, pornit nu se știe de unde, produs nu se știe cum, trecea sub frunziș, părea că dă puțin viață acestor oameni triști.

O voce strigă: „Christiane!” Ea se întoarce. Era fratele ei. Veni spre dânsa și, după ce strânsese mâna lui Andermatt, luă sora de braț și plecă apoi cu ea, lăsând în urmă pe tatăl și pe cumnatul lui.

Și începură să vorbească. Era un tânăr înalt și elegant, vesel ca și ea, schimbăcios cu marchizul, indiferent la orice eveniment, dar vecinic în căutarea a o mie de franci.

— Credeam că dormi, spunea el, altminteri aș fi venit să-ți spun bună dimineața. Și în afară de asta, Paul m'a dus cu el să vizităm castelul de la Tournoiel.

— Cine e Paul? Ah! da prietenul tău!

— Paul Bretigny. E adevărat, nu știu. E la baie acum.

— E bolnav?

— Nu, dar a venit să se vindece aici. A fost îndrăgostit.

— Și ia băl acidulată. — așa se spune acidulată, nu, — ca să se vindece?

— Da, face tot ceea ce îi spui să facă. O! a fost foarte nenorocit. E un tânăr violent, grozav. A fost odată pe aci să moară.

A voit chiar să ucidă. Era o artistă cunoscută. A iubit-o la nebunie. Și apoi, nu fi era credincioasă, firește. A fost o dramă îngrozitoare. Atunci l'am luat cu mine. E mai bine acum, dar se mai gândește încă la ea.

Ea zâmbise adeseori; acum însă devenind de odată serioasă, răspunse:

— Mi ar face plăcere să-l văd.

Pentru ea, cu toate acestea, nu însemna mare lucru „iubitor”. Se gândea uneori la ea, cum te gândești, când ești sărac, la un colier de perle la o diademă de briliante cu o dorință nespunsă pentru lucrul acesta posibil și îndepărtat. Iși închipuia lucrul acesta din cele câteva romane citite când n'avea ce face, fără să acorde prea multă însemnătate însă. Nu visase nicădată multă vreme, se născuse fericită, liniștită și satisfăcută; și deși măritată de doi ani și jumătate, nu se deșteptase încă din somnul acesta în care dormitează fetele tinere naive, din somnul acesta al inimii, al cugetărei și al simțurilor, care dăinuiește la anumite femei până la moarte. Viața îi uărea simplă și bună, fără complicații; n'avea căutase nici când sensul. Trăja, dormea, se îmbrăca cu gust, râdea, era mulțumită. Ce ar fi putut cere mai mult?

IUBIRE...

Pentru Lenuş D...

*Te-am cunoscut, într'un oraș departe
Pe drumul lung al pribegiei mele.
Și'n ochii tăi citit-am ca'ntr'o carte
Norocul meu din zilele acele...*

*Și ne-am schimbat și câte-va cuvinte
Și-apoi ne-am despărțit pe nesimțite
Norocul care pururea mă minte
Avu durata câtor-va clipe...*

*Îți surâdea pe-atunci o altă lume
Ne-am despărțit, iar tu-mi uitai de nume
Că trebuia să plec într'altă parte...*

*Și-am plâns atunci frumoaso pentru tine
Că'nfelegeam, vedeam destul de bine
Că-mi vel rămâne pururea departe!...*

*Era o zi de caldă primăvară
Vene-ai cu primul stol de rândunele
Cu'ntr'ea lume-a visurilor mele
Ultată-ăcolo'n depărtata țară...*

*Purtai atunci în caldă ta privire
În care-i vag o umbră de durere
Comoara mea, întreaga mea avere:
Nevinovatul vis de fericire...*

*Eram mai buni prieteni ca'nainte
Ți-am povestit în câte-va cuvinte
De nostalgia care mă omoară...*

*Și-atunci când te-ai întors din pribegie
Știi tu de ce? — a fost o nebunie —
Ca un copil am plâns a doua oară...*

Sterian Th. Dobrescu

La pian d. Iavel, laureat al conservatorului.

Flaut. — D. Noiret, laureat al conservatorului.

Contrabas. — D. Nicordi, laureat al Academiei regale d'n Bruxelles. După concert se va reprezenta:

PIERDUȚI ÎN PADURE

Comedie într'un act de d. Pointillet

Personajii:

Pierre de Lapointe, d-nii Petrus Martel, de la Odéon.

tra va fi condusă de asemenea de maestrul Saint-Landry.

Christiane citea țara, râdea și se mîjca.

Tatăl ei rețu:

— O! te vor amuza bine. Dar hai să mergem să-ți vedem. O luară la dreapta și intrară în parc. Vilegiaturistii se plimbă grav, măsurată, prin cele trei alei, bându-și paharul cu apă și plecau apoi. Câți-va, așezați pe bănci făceau fel de fel de desene pe nisip cu vârfurișto bastoanelor sau ale um-

Când Andermatt îi fusese prezentat ca logodnic, refuză mai întâi, cu o indignare de copil de a deveni soția unui evreu. Tatăl și fratele ei împărțind același desgust, răspunseră cu ea și ca ea, printr'un refuz formal. Andermatt dispăru, făcu pe mortul; dar pesi trei luni împrumutase mai bine de treizeci de mii de lei lui Gontran; și marchizul pentru alte motive începu să-și schimbe ideile. În principiu, mai întâi, ceda me-

VERSURI DIN CAPTIVITATE

PRIZONIERII

*Intr'o baracă, ce-o știți voi;
Sunt zi și noapte, la munci grele,
Soldați și fii ai Tărei mele,
Șaizeci și doi.*

*E trist să vezi acești flăcăi
Ce'n mână piatra, pot să sfarme,
Cum stau tăcuți fără de arme
Și sunt conduși de un nemțoi.*

*Ce tristă sodrită au avut...
Intr'o frumoasă zi de vară,
Ș-au dus să moară pentru țară,
Și pentru neam, dar n'au putut*

*Și acum cu ochii în sper cer,
Scrâșnind din dinți, sau
[tăcând,
Cu pumnii strânși, său rugi
[făcând,
Ei pace cer...*

*Cu trudă ziua trece țară,
Și seara rece se iese
Scripcarul Stoica, îi trezește
Cu a lui violă.*

*Se'ncepe hora sau un brâu,
Incet, incet, de parcă moare.
Căci nu-i nici fete, nici ardoare,
Și gându-i negru și pustiu.*

*Târziu se potolesc în fine,
Șdobiți de muncă și de joc,
În sobă pălpată un foc
Și nu auzi decât suspine.*

Al. Sc. Sandu

reu când insista cineva, dintr'o dragoste egoistă a odihnei. Fata lui spunea despre el că are „ideile toate încurcate”, și era adevărat. Fără păreri, fără credințe, n'avea de cât entuziasm, care și el varia în fiecare clipă. Când era cuprins de o exaltare trecătoare și poetică, pentru vechile tradiții ale rasei și dorea un rege, dar un rege inteligent, liberal, luminat, având ideile secolului în care trăia, când după citirea unei cărți de Michelet sau al unui alt cugetător democrat, se pasiona pentru egalitatea oamenilor, pentru ideile moderne, pentru revendicările săracilor obișnuiților și ale suferinziilor. Credea în tot, după dispoziție și când bătrâna lui prietenă, d-na

Icardon, care avea relațiuni cu mulți israeliți, dorea căsătoria Christianiei cu Andermatt, începu să-i fie predici, ea știa prea bine cum trebuia să procedeze pentru a-l convinge.

Îi arată rasa evreiască ajunsă în clipa răzbunării, rasă oprimată ca și poporul francez înaintea revoluției, și care, acum, va apărea pe celelalte popoare prin puterea aurului. Marchizul care nu prea era religios dar care era convins că ideea existenței lui Dumnezeu nu era de cât o idee legislativă, mai puternică pentru a menține pe cei proști, pe cei neștiutori și fricoși, de cât simpla idee a justiției, considera dogmele cu o nepăsare respectuoasă și confunda într-o stimă egală și sinceră pe Confucius, pe Mahomet și pe Isus Christos. Deci faptul că fusese crucificat acesta din urmă nu îi se părea de fel ca un păcat original, ci din potrivă o mare neîndemânare politică. A fost de ajuns ca atare câteva săptămâni pentru a-l face să admire nunca ascunsă, neconștientă, a tot puternică a evroilor per-

secutați profundeni. Îi văzu stăpânii regilor cari sunt stăpânii posibilându-le să se darne, putând să priceinujască falimentul unei rații, ca unui simplu negustor de vinuri, mândri înaintea prinților devotați umilii și aruncând aurul lor necurat în caseta întredochisă a Suveranilor, fie chiar a celor mai catolici dintre ei și cari le mulțumeau acordându-le titluri de nobleță.

Și consimți la căsătoria lui Vilham Andermatt cu Christiane de Ravenel.

Cât despre ea, sub presunerea insensibilă a d-nej Icardon, veche camaradă a mamei ei, devenită sfetnica-i intimă după moartea marchizei, presunere combinată cu aceea a tatălui ei, și în fața nepăsării interesate a fratelui ei, consimți să se căsătorească cu tânărul acesta gras și foarte bogat, care nu e ra urât dar care nu-l plăcea de fel întocmai ca și cum ar fi consimțit să petreacă o vară într'un jiuț neplăcut.

(Va urma).

După ce și vâri în sac o bucată de mămăligă, câteva fire de usturoi și o felie de caș, Barbu zise Catrinei, care tocmai spăla pe prispă putinejul de lapte.

— Catrino, hei! Când s'o scula Stan să-i spui să se suie pe casă și să strice culcușul că de nu, zile bune nu mai ai cu mine. Auzitu-m'ai?

— Auzitu-te am. Tu pe semne, Barbule, ți-ai ieșit din minți. Cu ce-ți strică pasărea de vrei să-i strici culcușul?

— Nevastă! Nu mă face să păcătuiesc așa de dîmneață. Ia seama ce-ți spui eu. Ajută-i lui Stan să facă ce am dat poruncă.

— Bine, mormăi Catrina svârșind prin ogradă apa cu rămășiță de caș.

Barbu, după ce și roti ochii împrejurul său, se îndreptă spre poartă cu sacul la spinare atârnat de tîrnăcop și sapă. Când să nchidă poarta pe din afară, barza ce-și făcuse cuib în vârful casei sale, trecu în sbor așa de jos că i lovi cu vârful arpelor pălăria și i-o trânti cât colo în țărână. Necăjit cum era îi trase o mjurătură și plecă spre deal, după ce strigă înc'odată Catrinei:

— Hei, nevastă! Să nu uiji ce-am zis.

Cu o bucată de cârpă udă, înmuiată în cenușe Catrina pe pris-

pă freca putinejul pe din'afară. Auzindu-l pe Barbu clatină din cap și își vorbi singură:

— Dumnezeu să te bată de bărbat neghib. Cică dacă nu poate să mai agonisească un ban în casă, barza e de vină. Uceigă-te teacă. Ehe! Și plopu e mare și îl spurecă ciorile. Ai fi având tu dreptate uneori, mă Barbule, dar acum nu ai nici cât negrul de sub unghie.

Pe când bombănia astfel, Stan flăcăuț lor, cam de vreo cincisprezece ani, pășind impleticindu-se, se arată în prag cu ochii cărpiți încă de somn. Cu glasul răgușit întrebă pe Catrina:

— Ce-a zis mămucă, tătucu? Parcă l'am auzit pomenindu-mi numele.

— Ce să zică, flăcăiașul mămucăi. O dat poruncă să te sui pe casă și să dărâmi cuibul berzei, că ei că de când s'a cuibărit ea în vârful casei noastre, crede el, din pricina ei nu mai poate să agonisească un ban. Ea e săracie.

Nătăngul. De n'ar fi venit Ilic Schor în sat ar fi putut să strângă mai mult ca până acum.

— Chiar așa mămucă. Dar spui că dat poruncă? Măcar de m'ar spânzura eu nu fac una ca asta. Și apoi să vezi, mămucă, mi-a spus nenea Mitran, mai deună zi,

că barza unde se cuibărește aduce noroc. Cine are dreptate?

— Eu știu! Auzit-am și eu când eram copilă că i așa și nu e.

— Mămucă! De m'ar spânzura eu nu fac ura ca asta. E păcat mămucă.

— Păcat mare Ștane. Dar Barbu a dat poruncă.

— Ce-ai face tu mămucă, grăește-mi mie acum, dacă într'o bună zi, cineva ne ar dărâma casa. Ai muri mămucă nu-i așa?

— Așa i flăcăiașuie.

— Intocmai și bărzoaica. Ce-ai țipa săraca, dacă eu acum, m'ajși suij pe casă, i-ajși dărâma cuibul și i-ajși lua golăci.

— Grăești de minune, îngână

VRAJE

*Durerile să mi le-aiine
Văpîit-am baba iar la tine...
Tu știi că-i locuri care pot,
Și să tnece anuarul tot...*

*Că vezi pe suflet am un foc
Și pieptul crud mă doare,
Și de durere nu am loc
În lumea asta mare.*

*Când stelele pe cer s'aptrînd
Eu plîng ca o nebund,
Ș'atîtea doruri mă cuprind
În nopți târzii cu lună!*

*Și viu să mi faci pe loc un farmec
Sau repede-mi descăntă,
Căci plînsul țare mi-e amarnic
Și inima mi-e frîntă...*

*Dar nu! Să nu-mi descănti de dor
Nici de iubiri s'am parte...
Eu baba, eu ași vrea să mor
Mi-e dor, mi-e dor de moarte.*

Florina del Flore

Catrina, umezindu-i obraji cu buzele ei groase

Stan păși în ogradă. Catrina merse la hambar, își umplu poala cu boabe de porumb, și începu să le-arance chemând găinile cum știa ea.

— Pui, pui, la mama!

Giurda de găini din fundul ogrăzii, și puji priuind ieșiră de sub foile de lipan și așergară la poartă de boabe ce cădea din poala Catrinei. Când gușile lor doldora atârnată în jos, Catrina se înturnă în casă.

În grabă, cu câteva vreascuri uscate luate din grămada ce era pe vatră, atîță focul. Apoi când începu să se facă cenușe vatră înăuntru câțiva cartofi cu care obișnuiau să-și astâmpere foama de dîmneață. Începând să arză focul și mai bine, după ce mai puse o mână de vreascuri, se duse ea să lege vitjele de un pom. În timpul acesta Stan în loc să facă ce-i poruncise tătucu-su, se auzise în vârful carului cu fân și privoa

La barza ce se întorsese în sbor: tot așa de jos, cum stătea deasupra cuibului numai într'un picior și dădea de mănecă la golășcii ei. Pe iarba înrouată soarele arunca din belșug razele sale asemeni fîreturilor de aur. În vîzduh ciocăria, ce-și luase sborul spre înaltul cerului din stufișul din fundul ogrăzii, cânta acum volousă cu glasul argintiu. Un fum ca zăpada joasă leneș prin hornul de bărne.

Catrina, după ce adese fiicăiașului un cartof, infofolit în foi de păpușoiu, să nu-l frigă la

CANTEC

(Heine)

*La o răspântie, de drum,
Te-am întâlnit odată;
Te-ai șters în zare, dar și acum,
Mă-e inimă furată...*

*Era Duminică, în sat
Și fete erau multe,
Nici una însă nu a stat
Durerea să-mi asculte.*

*În noaptea se lăsa cu greu
De șomot vîntul satul
Și numai eu cu dorul meu
Făceam pe supăratur.*

*La o răspântie, de drum,
Te-am întâlnit odată;
Te-ai șters în zare, dar și acum,
Mă-e inimă furată...*

Henry Găbunea

măini, se apucă să măture, din sală pe prispă, ciopliturile făcute de Barbu de cu seară, când a vrut să dreagă jugul boilor Străngându-le grămada, luă un braț din ele și mersă să le arunce în dosul clăieș de fân.

Dar nu băgă în seamă că odată cu ele svârli și-un petec de hârtie.

Puțin mai ușurată, că aproape a gătit treaba ei de dimineață, mersă apoi în grajd să dea de mănecă lui Mitache al lor. Mitache era calul, tovarășul de muncă al lui Barbu, pe care-l cumpărase de cu toamna trecută când a vîndut tot fîdul pămîntului său și îi mai rămăsese de atunci o economie de cinci sute de lei.

În casă însă ce se întâmplase în timp ce Catrina cotrobăise în colț și 'neocae? O fașie de vînt începuse să adie prin frunzele pomilor. Neastîmpărata, așa de dimineață, intră pe ușa casei, se svârcoli în focul de pe vatră ca să iasă apoi pe horn în sus. Vrea scurile uscate se aprinseseră toate a tăt cele din foc cât și cele ce erau aproape în flăcările lor, pîrdalnicele, înconjurată și sticla de gaz ce stătea destupată în capul celălalt al vetei. Negîngherite fiind, de un pic de apă, se prinseseră de scaun, de masă, de toale și de coșuri ce erau pe aproape. Mai apoi făcură ce voia ele.

Isprăvi Catrina și treaba din grajd. Iși aduse aminte așa tîmpesam, că trebuia înainte de-a prinde focul, să curețe vatra și hornul de funingeni. Ca atare voi să intră în casă. Dar un fum negru o lovi în ochi. So frecă cu mîna și intră înăuntru. O căldură mare simțea că-i arde fața. Crezînd că o să-i plonșească ochii în cap de fum și de căldură își cu șorju în cap afară. Când se desmetici putu să-și dea seama. Un tipăt ca de fărâ și scîpă din piept. Apoi smulgându-și părul din cap cu amîndouă mîinile, se repezi pe poartă în șosea. Și tipînd într'una ajutor ajunse la primărie. Oamenii cu doniți, căldări și oale alergară să stingă focul. Dar în zadar orice trudă. Flăcările se înălțaseră în toate lucrurile de prin casă. Văzînd că nu poate măcar să-l mai demolească îl lăsară în voie.

Și se dădură în lături să mîngăie pe Catrina.

— Lasă, lele Catrino, nu mai plînge, că te îmbolnăvești. Lasă că o să punem cu toți mîna delă mîna și-o să te ajutăm ca să-ți faci altă casă. Ce să faci lele Catrino? N'ai ce face. Așa a vrut Dumnezeu și pace. Când e să vie recazul la om poți să închiți pe dracu în biserică și el tot ce vrea face, măcar că iese pe gaura chej.

Lasă că badea Barbu e om cu meseria în mîna și nu o să-i vie stăta de greu.

Cînd auzi Catrina pomenindu-i se de Barbu începu să-și smulgă părul și mai dihai din cap și să strige:

— Oamenii buni, mai adineauri: sîracul cînd a plecat la deal, mi-a zis să gonesc barza din vîntul casei și eu nu l'am ascultat. Dacă ași fi făcut cum mi-a poruncit el, acum poate nu aș fi rămas pe drumuri.

Pe cînd grăia astfel, pasărea sbură de pe casă pe grămada de gunoi unde Catrina svârlișe ciopliturile, ca să mai aducă de mîncare pușorilor, cărora nici nu le pîsa de primejdia ce era sub ei. Catrina o văzu. Și necăjită cum era alergă în spre ea cu un rețev în mîna s'o lovească.

Dar barza sbură speriată, luînd în cioc câteva fire de paie și petecul de hârtie.

După ce făcu câteva roțogoașe prin fumul ce eșia prin acoperiș barza se așeză într'un picior deasupra cuibului și lăsă să cadă în puși firele de paie și petecul de hârtie.

Catrina de ciudă se sbătea în ogradă și îi ruga lui Dumnezeu ca să-l ardă cuibul. De unde însă? Barza stătea țepăună într'un picior și flăcările nici nu se îndreptau măcar spre cuibul ei. Parcă se înțelesese cu limbile de foc. Împinse ca de un vînt nebun, ele eșiau prin ferestre și pe gura podului și trosnîtură încete se auzia pe lei pe colo. De odată însă

o trosnîtură grozavă răsună și acoperișul împreună cu zidul din spate se prăbuși la pămînt. În sfîrșit nu mai fînd închise flăcările se tîntăseră cît putură în lături și negăsiind nimic pe aproape de ce să se agate, începură să se stingă.

Cu oafele și oafele pe care le aduseseră, oamenii începură să arunce din nou cu apă pe unde se mai avea câte o frîntură de flăcări.

Și încet încet marea de jăratec de mai înainte deveni un schelet negru de casă în paiante. Credincioși, doar căpriorii și sîrăși a mai rămase în ființă.

Soarele era drept de-asupra capetelor, cînd mulțimea de oameni începu să se strecoare pe poartă zicînd fiecare om în gîndul lui: ferește Doamne de așa nenorocire!

În fire subțiri fumul se mai ridică încă din grămada de lemne călăd Barbu intră pe poartă. De pe deal, unde săpase, bietul, văzuse foc în sat, dar nu și dădea cu gîndul la așa nenorocire. Chibzuța, sârmanul, că poate vreun creștin dăduse fac unei clăi de fân mucigăit sau că „drăcușori" din sat aprinseseră vreo grămadă de gunoi.

De unde să bănușească el că tot mai casa lui ardea. Astfel că văzînd acum nu i venea să creadă. Cu ochii înțepenți se uita înainte și parca nu putea prîncepe. A fost cu puțînță să ardă casa lui și din ce pricină, se întreba în sine?

Dar tocmai cînd gîndia astfel, pe deasupra capului său, barza cu pușorii în cioc sbură în spre biserică. Barbu simțind un vînt pe la ureche se uita în sus și văzînd o zburînd plecă capul în jos să nu-l lovească iar piaza rea cu aripa. Serășnind apoi din dîniți și amenințînd cu pumnul, trase o înjurătură cum știa el mai a dracului și cum l'învățase tat-su „Po-brigania ta de pasăre!"

Desnădădujit și totuși ușurat că în sfîrșit acum a scăpat de piaza rea mersă spre Catrina și Stan care unul în brațele altuia boceau scheletul casei rezemați de un nuc bătrîn.

Barbu nu seosea nici o vorbă. Cîci îl muncia un gînd, un gînd nedeslusit.

De dimineață cînd plecase parcă tot îi venea să se întoarcă, ca și cînd ar fi uitat ceva acasă. Și tot timpul că să pare se gîndia și nu știa de ce și la ce.

De odată însă, văzînd de aproape nenorocirea ce i căzuse pe cap își aduse aminte de bănișorii lui, de cîinci sute de lei. Și vesel, ca și cînd nu i se întâmplase nimic, vîri degetele în chimir. Cu cîinci sute de franci și lemnele ce le avea, meserie știa, putea în curînd să-și facă altă casă. Greu nenorocire. Gata ca să-l rupă, Barbu, cu degetele-i groase scormoni în chimir și bani nicăeri.

Se oăută în sân, iarăși vîri degetele în chimir, și în fine îl des-făcu din juruși și se uita în el. Bani nicăeri! Smeuț de el cu dîniți și-l făcu în bucați. Bani nu erau. O învințeuță neagră: se urea în față. Și ca un copac căzu în brațele Catrinei. Ea sârmana începu să plîngă și mai amar ca Stan. Doar câteva clipe Barbu stătu astfel, apoi își veni în fire și că să să-și aducă aminte unde îi pusese.

Pe cînt și-aducea aminte în chimir îi ținea. Și-acum nu-i găsea! Cum de-i pierduse! Văzîndu-l aiurit, Catrina îl întrebă.

— Barbule, La ce te gîndei?

CANTEC

*Afară plouă. Cît de deasă
Se cerne ploaia strop cu strop!
Dar poat' să fie chiar potop
Frumoasa mea puțin tîmi pasă.*

*Și-n noaptea care încet se lasă
E atîta frig că nu mai pot
Dar chiar de-o fi să îngheț de tot
Copila mea puțin tîmi pasă.*

*Și sunt sărac și nu am casă
Spre cerne pașii să-mi îndrum
Dar chiar de-o fi să dorm în drum
Iubita mea puțin tîmi pasă.*

*Eu-s fericit de această soartă
Și plînsul nimeni n'o s'auză
Căci sufletu-mi meru te poartă
Și sărutarea ta înfocată
Mă arde vesnic pe buză.*

I. Const. Perietzeanu.

— Am pierdut, nevastă, și ai cîinci sute de lei. Colac peste pupăză. Catrina îngalbeni. Lui Stan ce-i trăsni prin cap, să întrebă pe Barbu.

— Unde-i ținea: tătucă?

— În chimir, măi Stane, îi răspunse Barbu, aproape printre lacrimi. Lam băgat așeară, înfășurați într'un petec de hârtie.

— Petec de hârtie, repotă clăiașul.

Cînd mamă-sa Catrina fugise dupe barză să o lovească cu rețevu, văzuse el că barza odată cu firele de paie luate în cioc și-un petec de hârtie. Și așa într'o doară spuse lui tătucă-su: Un petec de hârtie a dus barza în cioc mai adineauri cînd mămuca a vrut s'o lovească și parca a pus-o în cuib.

Fără a șjerde o clipă Barbu ca ieșit din minți se repezi la căpriorii casei. Și ca și cînd n'ar fi trebuit să se cîșnească el se sui cît aj clipi din ochi pe streșina casei. Ținîndu-se de resturile de bărne ce nu le mănecase focul mersă până la cuib care nealine, rămăsese pe muchia acoperișului. Crezu că nebunește cînd văzu într'insul petecul de hârtie și cîci cîinci sute de lei întregi, neatîngi. De acolo de sus îi flutură în aer și se întrebă cu toți nedumeriți, ce-a fost, noroc sau piaza rea?..

ISUS

ATEUL

*De nu 'a fost un Dumnezeu adevărat
Snu de a fost nebun ca toți nebunii
Sau șarlatan, sau dacă s'a 'ntrupat
Sub numele-i și 'n ițele minciunii,
Un Dumnezeu al celor mulți și proști
Al celor care chinuși în viață
Din zori în nopți și iar în dimineață
Se nasc și mor într'ale muncii oști....*

*Dacă doctrina lui n'a fost a lui,—
Dumnezeirea lui o amăgire
Și viața lui o viață-a ori și cui;
Dacă iubirea lui n'a fost iubire,
Dece atunci atâtea generații
S'au amăgit și s'amăgesc mereu?
Dece, în veac și proștii și 'nvățații
Primitu-l-au de sfânt și Dumnezeu?*

*Sau poate firea noastră e de vină,
De 'n suflete credința s'a 'ncuibat
Și de-i așa, și dacă se închină
Robită volnic, — de-i adevărat
Că amăgirea asta e dorită,
De ce să fii protivnic năzuinței
Și căutând, — să-i dai meșteșugită
O lovitură vajnică științei?...*

CEL CARE CREDE

*A fost un Dumnezeu adevărat, —
Pornirea-i generoasă, nu nebună
Și dacă el în urmă s'a 'ntrupat
Fu, ca să scape lumea de minciună.
A fost și e Stăpânul tuturor
Nu Dumnezeu al celor proști și mulți —
Părinte bun, și-a toate iertător,
De glasul Cărui trebuie s'ascuți!*

* * *

Doctrina Lui?...

*Poema cea mai sfântă
Ce-a conceput-o creierul uman;
Cuvântul Lui — o muzică ce 'ncântă,
Iubirea Lui — vis magic de titan,
Căci a voit — c'un gest fără pereche
În univers — pe toți a-i înfrăți
Și c'un cuvânt sublim de armonie
În suflete iubirea a sădi:*

* * *

*„Iubiți-vă 'ntre voi, precum eu însu-mi
„Vă pot iubi!...*

*O! spune, se putea
Acest îndemn în inima umană
Ecou adânc să nu poată asta?
... Și dac' atâtea multe generații,
Cum zici, de-atunci s'au amăgit mereu,
E pentru că și proștii și 'nvățații
Au înțeles că El e Dumnezeu!...
... Și dacă n'a putut să-i convertească
Cuvântul Lui, precum 'și-a 'nchipuit,
Pe toți, e, fiindcă firea omenească
E un complex de rele infinit...
... Și chiar acel protivnic năzuinței,
Cel ce Dumnezeirea i-a tăgăduit,
Îngână 'n clipa când tribut dă morții:
— „Mă iartă, Doamne, de-am păcătuit!”*

Const. Nutzescu

TATIANA ALEXINSKY

PRINTRE RANIȚI

— JURNALUL UNEI INFIRMIERE —

Traducere de OH. Dr. HOTIN

Ajungând acasă, găsi copflul dormind. Câtă nerăbdare aveam să îmbrățișez acest micuț cu blonde plete! Dar nu, somnul prea îi era liniștit spre a-l turbura.

Luai un jurnal spre a citi ultimele informații de pe câmpul de luptă. De unde or fi luând ziarurile tot ceea ce scriu? Războiul adevărat nu relatat de ziare...

Ziua trece repede. Peste câteva minute voi pleca înapoi, alături de cei lângă cari mă chlamă datorita. Înainte de plecare întrebai însă prin telefon dacă cei doi soldați au fost primiți la spital. Mi se răspunse că nu, deoarece nu aveau hârtie în regulă.

Intorcându-mă spre B., am ca tovarăș de drum pe un lucrător. Comparând actualul război cu cel pe care îl dusesem contra Japoniei, el îmi spuse cu un aer hotărât: „De data aceasta trebuie să învingem, căci Franța e cu noi”.

Ce vroia oare să zică prin aceasta?

Va trebui să învingem cu ajutorul Franței? sau, victoria fiind necesară Franței, va trebui s'o avem și noi?

Târziu seara trecem prin gara Sk... o clădire mare, acum aproape ruină. Germanii au stat aci trei săptămâni, și nu i-au mai lăsat decât zidurile și flarele dela ferestre. Acoperișul a dispărut cu totul, iar zidurile albe îngrite de fum, par sub lumina lunii, albăstrui și mohorâte.

Mă apropiat de ziduri și cu toate că incendiul se petrecuse cu cinci săptămâni în urmă, un miros de arsură se răspânda pretutindeni.

„Surioară, fi cu băgare de seamă, răsună o voce lângă mine.

Era o sentinelă.

„Pietrele se mai desprind

încă din zid, surioară. Chiar eri, pe când urcam să schimb garda, era cât p'aci să capăt o lovitură bună.”

În gară nu se găsea decât personalul trenului nostru, sentinelele și doi amplolați.

În timp ce vorbeam cu unul din soldați, apărură pe chel o mulțime de țărani cu satele pe umeri.

„Cine sunt oamenii aceștia? De unde vin?”

Soldatul îmi răspunse:

„Sunt țărani polonezi de prin satele din apropiere. Sapă la tranșee de dimineață până seara. Bune tranșee! N'or să le cucerească germanii lesne”.

Polonezii se opresc și mă privesc cu curiozitate. Aș vrea să vorbesc cu ei, dar îmi dau seama că ar fi un lucru zadarnic; cu neînțelegând dialectul lor, iar el neștiind rusește.

A doua zi pe la orele zece suitem în O., ținta călătoriei noastre. Aci trebuie să oprim pentru ridicarea răniților.

E ajunul Crăciunului. Ziua e limpede și surâzătoare gra-

ție celor câteva raze de soare ce se cerne asupra noastră. Nici nu vroiam să mă gândesc că alături de noi, la câțiva kilometri se dau lupte crâncene din cari prea puțin mai supraviețuiesc. Dar realitatea mă trezește. Disde dimineață canoada începe intensă — și deși o auzisem de atâtea ori înainte, totuși niciodată nu mi s'a părut mai înfloritoare ca în acest ajun al Crăciunului.

Pozițiile primelor linii erau la vreo douăsprezece kilometri de O...; lupta ținea de două zile și tunul nu mai înceta.

Ne-am hotărât să ducem soldaților chiar în tranșee pâine, sare, rufărie și cuverturi. Autorizația primită, am pornit la drum. Într'un tren special compus dintr'o locomotivă și două vagoane am plecat împreună cu șeful gării, medicul șef, trei surori și zece soldați de pază. Noi surorile luasem și un mic pom de Crăciun fixat într'un ghiveciu și împodobit cu nuci și bomboane.

(Va urma).

BIBLIOGRAFII

Dicționar de citate din șase limbi cu traducere și echivalent în românește, de B. Marian. Ediția III-a, 5 lei.

— Legi și regulamente privitoare la proprietatea imobiliară din Dobrogea, de I. Nedelceanu.

YESELE

MIȚA

de Henry Găbunea

Mița — apropiatăreadă
Locuște în Popa-Nan
Are ederd pe casă
Și'n grădina maghtran

Când pe cer apare luna
Stă la poartă în papuci
Face Mița pe nebuna
Și privește prin uluci.

Trece și Lulu Popescu
Impiecat la „chemin de fer”
Mița-i însă supărată.
Între dâni-i un mister

Trece Jorj, dela finanșă
Cu un crap, într'un jurnal
Și Mița, din complexanță
Îl salută 'n chip banal.

Mița este democrată
Cei stuțbași nu-i sunt pe plac
Dar se lasă sărutată
De Jean dela „Pitpalac”...

Spovedania țiganului

SNOAVA

de Dumitru Stăncescu

Se duce țiganul odată să se spovedească, pentru că venea Crăciunul și când venea Crăciunul se spovedea și el ca să mai scape de ale păcate ce le făcuse.

Da pe semne că de data asta se trecuse țiganul de tot cu păcatele, că popa, tare supărat îi zise:

— Aoleo, haramino, tu n'o să vezi măi fața lui Cristos.

Da țiganu de colo:

— Ei, păi că par'că el o s'o vază p'a mea, dacă n'oi vedea-o lo p'a lui Inđeol!

GLUME
SĂPTĂMĂNALE

La lecția de zoologie:
Profesorul. — Zornăscule, spune-mi tu acum, între sticleții de la noi, cari sunt cei mai buni cântăreți?

Elevul. — Uite, domnule profesor, îmi umblă prin cap, dar de moment nu-mi vine în gură.

N. Constantinescu

INVOIALA

(După ALEX. DUMAS)

Eri mă plimbam pe țărm și sub a mării vrajă,
La tine m'am gândit aproape-o oră ntreagă.
Dar iată că-mi pierdăi val, inima pe plajă,
Și tu venind în urmă-mi, ah! mi-ai găsit-o dragă.

Azi mă gândesc că-i bine, s'ajungem la'nvoială,
Procesu-o să dureze, iar judi-i-s totdeauna
Vânduți, și-l pierd la sigur; să stăm deci la tocmeală,
Căci tu ai două inimi, iar eu, biet, n'am nici una.

Și dacă vrei atuncea s'ajungem la'mpăcare,
Căci răul se sfârșește adesea și prin bine,
Să facem câte-un schimb de inimi fiecare:
Tu dă-mi pe-a ta și-a mea, păstrează-o pentru tine.

E. C. Decusară

Surprins în țară străină

Declarația de războiu a României

În josul lagărului se întindeau lanurile de secară și o văz. Mai departe vedeai cimitirul, locașul în care odihnea streinii răpuși de setea de sânge a germanului.

În vale, să deslășura în lung satul Holzminden care adăpostea vre-o 3.000 de locuitori. La marginea lui distingeai o cale ferată ce duce la Hannover, iar dincolo pe celălalt deal, în zare, curgea în frământare spumoasă, Elba. Deoparte și de alta în afara lagărului, spre dealul din pădure și'n spre vale, erau barăcile albe a celor 2 companii de soldați, călăii noștri și Comandantura; o clădire măreață care se ridica în dreapta de cum ureai șoseaua.

Lagărul Holzminden avea 3 porți: una în față, dublă, care dădea în șoseaua pe care venisem dela gară; a doua, în față și tot dublă pe care ieșeam la munca câmpului. Între aceste două porți era strada principală a lagărului, lungă ca vre-o 400 m. A treia poartă era în sus spre deal, ea dădea la locul de apel și inspecții.

La marginile străzii principale erau 2 canale de scurgere, cari dau în șanțurile mari afară din lagăr, paralele cu șoseaua.

Cum intrai pe prima poartă a lagărului, te izbeai de o gheretă: în ea sta așa zisul sergent-gardist de zi, care controla numărul internaților întorși dela lucru. Apoi, nici o persoană străină lagărului, nu putea să intre fără învoirea sa. În partea dreaptă era

reședința comandantului de companie al lagărului precum și al aghiotantului (Bayermoister). În față, adică pe stânga intrării, erau bucătăriile soldaților precum și popota subofițerilor. De-a mai departe, ieși pe o altă poartă, dând în lagărul propriu zis. Aci pe stânga vedeai: aprovizionarea, cantina, lagărul de femei și copii, infirmeria și cele 5 bucătării; mai la vale pe planul al 2-lea, întâlneai: depozitele de lemne și cărbuni, lazaretul, barăcile, închisoarea și carcera și barăcile cu hărtii, sfiori și cărpe. Pe dreapta străzii principale vedeai: poșta, baraca de anunțuri de lucru liber, casieria, comitetele de ajutor ale aliaților, barăcile noastre de locuit, uzina și telegraful și telefoanele universității populare, barăcile-biserici, „la cuisine populaire française”, baraca 75 cu internații nebuni și acelea de împletit coșuri și de făcut mățuri.

Dealungul canalului de scurgere din dreapta străzii principale se înșirau cafenelele, restaurantele susținute de noi internații și dărâmate de nemți. Tot în prelungirea canalului se aflau și 5 pompe de apă.

Mergând pe strada principală înainte, intri pe poartă 2-a dublă. Aci dai de un loc deschis, în centru, unde se găcea de gradați diviziunea muncii. Pe stânga acestui loc era baraca 7 care ne vindea haine, saboți de lemn și rufe;

iar pe dreapta erau barăcile de cismărie, eroitorie lemnărie și serviciul de incendiu.

Lagărul era înconjurat cu sârmă și păzit de soldați așezați la 10—12 pași unul de altul. La venirea noastră, a românilor, lagărul Holzminden număra 12.778 de internați.

La 26 Octombrie 1916, în t'a Vineri, ne aflam în lagărul Holzminden 526 de români! Drept locuință ni s'au dat barăcile 81, 82, 83 și 84, cari erau despărțite de tot restul lagărului prin sârmă și un cordon de santinele. Erau chilii de curățire sufletească și de adaptare la... practica mizeriilor... Da, de curățire sufletească, căci nemții provăzătorii, vroiau, ca mai înainte de-a veni noi românii în contact direct cu aliații francezi, belgieni, italieni, ruși, să se rupă din mînța noastră cursul evenimentelor pe care-l aduceam din Berlin și Germania. Și dacă aliații aflau cu câteva zile mai târziu situația și politica de culise a nemților, acest fapt nu le-ar fi adus nici un rău real, căci tot ce se poate deduce din trecut nu înseamnă că... este sau... va fi. Pe de altă parte, ne aflam închisi de restul lumii din lagăr, spre a ne obișnui cu viața de pustnic și a ne deprinde să vedem — la distanță, munca și ororile față de aliați.

(Va urma).

EPIGRAMĂ

Unui tare de ureche

Cei ce-s tari de o ureche,
Au în viața lor succese;
Căci ce intră pe-o ureche,
Pe cealaltă nu le iese.

N. Constantinescu

Jocuri Distractive

1. METAGRAMĂ

de Vasile Dumitrescu

Cu C mijloc de transport
D la nunți
F „ Mare
J „ foc
P „ gard
T cap încoronat
V la spoit
Z „ joc de cafeua

2. ȘARADA

de Lulu-Pitești

Or, cum mo'i întoarce, or cum
[m'oi rucă,
Tot cucoand sunt pe acest
[pdmnt.
Și dacă-mi tai capul tot cu cap
[trăiesc
Însă din femee bărbat mă trezesc
Și ruda cu tine gândește te bine.

3. JOC PATRAT

de De n. Rădulescu

● ● ● ● ● instrument muz.
● ● ● ● ● Cântare bisericăscă
● ● ● ● ● pericol
● ● ● ● ● soldat străin
● ● ● ● ● zeu la romani

Vertical acelaș

4. JOC ÎN STEA

de D-na Lia Scărlătescu

5		1		9
■		■		■
		■		
		■		
3	■	C	■	4
		■		
		■		
		■		
7		2		6

1—2 Oraș în Rusia
3—3 Numire de zi
5—6 munt
7—8 Nume de ostaș -n trecut.

Correspondența Redacției

Din eroare am anunțat aci că lucrările primite de la d-nii: Wollmar și Ririșor, nu se publică. Se vor publica.

I. Șarvay. — Jehoviada și Darwiniana pe cari ne anunțai că ni le-ai trimis, nu le-am primit.

Tustanovsky. — Toată lumea, nu numai abonații. Răspunsul îl primiți în numărul următor la poșta redacției.

N. Flămurd. — Cu numărul viitor vor apare și din lucrările d-voastră.

CREMA-PUDRA

SĂPUN

FLOARA